

УДК 338.482:502.17(477.41)

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТА
НАУКОВОГО ТУРИЗМУ В ЧОРНОБИЛЬСЬКОМУ
РАДІАЦІЙНО-ЕКОЛОГІЧНОМУ БІОСФЕРНОМУ
ЗАПОВІДНИКУ**

Лагуткіна М. В., Єпик Л. І.

Сумський національний аграрний університет

E-mail: marialagutkina136@gmail.com,

larusyabarabash2017@gmail.com

Перспективи розвитку екологічного та наукового туризму в Чорнобильському радіаційно-екологічному біосферному заповіднику є важливим напрямом сучасного туристичного та наукового дискурсу, що поєднує питання охорони довкілля, збереження біорізноманіття та осмислення наслідків техногенних катастроф. Територія заповідника, яка сформувалася внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, сьогодні є унікальним простором для досліджень природних процесів, відновлення екосистем і взаємодії людини з природним середовищем у посткатастрофічних умовах.

Екологічний туризм у межах заповідника передбачає організацію відвідувань з дотриманням принципів сталого розвитку та мінімального втручання у природні процеси. У цьому контексті Чорнобильський заповідник виступає як своєрідна лабораторія під відкритим небом, де можна спостерігати процеси природного відновлення флори і фауни [2].

Науковий туризм у заповіднику має значний потенціал, оскільки територія є унікальним об'єктом для проведення досліджень у галузях екології, біології, географії, радіобіології та інших наук. Залучення студентів, науковців та дослідницьких груп сприяє розвитку міжнародної співпраці, обміну досвідом та створенню нових знань про функціонування екосистем у специфічних умовах радіаційного впливу. Важливою складовою є також освітній компонент, що дозволяє інтегрувати результати досліджень у навчальний процес.

Серед перспектив розвитку екологічного та наукового туризму слід виділити створення спеціалізованих екологічних маршрутів, облаштування інтерпретаційних центрів,

впровадження сучасних цифрових технологій для супроводу туристів, а також розробку освітніх програм і польових практик для студентів. Особливу роль відіграє інтерпретація території як простору пам'яті, що поєднує природну унікальність із історичним контекстом аварії [1].

Разом із тим розвиток туризму в межах заповідника потребує чіткого дотримання безпекових норм, контролю за рівнем радіаційного навантаження та обмеження антропогенного впливу. Важливим є також формування етичного підходу до відвідування території, що виключає сенсаційність та комерціалізацію трагедії.

Список літератури:

1. Чорнобильський туризм – історія про те, як усе починалося. URL : <https://trips-to-chernobyl.com/uk/ chornobylskij-turizm-istoriya-pro-te-yak-use-pochinalosya/>

2. Чорнобиль: «радіоактивна перлина» українського туризму. URL : <https://compass-tour.com.ua/?m0prm=2& show=509>

УДК 316.7:338.48-6(477.41)

ЧОРНОБИЛЬСЬКА ЗОНА ВІДЧУЖЕННЯ ЯК ФЕНОМЕН «ТЕМНОГО ТУРИЗМУ»: ТРАНСФОРМАЦІЯ ТРАГЕДІЇ У ТУРИСТИЧНИЙ РЕСУРС

Новікова А. В.

Сумський національний аграрний університет

E-mail: anovikova1208@gmail.com

Чорнобильська катастрофа 1986 року є однією з найбільших техногенних трагедій в історії людства, що залишила незгладимий слід у колективній пам'яті українського народу та світової спільноти.

Сьогодні Чорнобильська зона відчуження є унікальним об'єктом «темного туризму» з кількох причин: вона є матеріальним свідком однієї з найбільших катастроф ХХ століття, феномен «законсервованого» міста Прип'ять із зупиненим годинником часу створює унікальний естетичний та екологічний досвід, природне відродження екосистем у зоні відчуження (де за відсутності людської присутності сформувалося унікальне біорізноманіття) додає екологічний